

# The Influence of Funding on the Scientific Impact of Research: The Case of Iranian International Papers and Citations

Ghaseminik, Z.<sup>1</sup>

Gazni, A.<sup>2\*</sup>

1. Instructor, Science & Technology Research Group, Islamic World Science Citation center, Shiraz, Iran. Email: ghaseminik@isc.gov.ir

2. Assistant Professor, Department of Information Science and Knowledge Studies, RICEST, Shiraz, Iran.

Email: ali.gazni@ricest.ac.ir

## Abstract

Date of Reception:  
23/06/2018

Date of Acceptation:  
22/07/2018

**Purpose:** This paper aims to investigate effect of research funding on the number of received citations and to find any difference based on the type of funders including national and international ones. It also examines the distribution of papers in journals with different degrees of quality in term of impact factors.

**Methodology:** The paper uses a random sample of Iranian papers in Web of Science published during 2013-2015. This includes about 26000 papers divided into funded and non-funded groups.

**Findings:** On average, funded research received more citations compared to non-funded ones; however, this results varies according to the finders or the field of the papers. Financially supported by international funders or simultaneously by national and international funders receive more citations than those research funded by only national funders, while the formers research also get published in the more prestigious journals.

**Conclusion:** All funded research do not receive the same number of citations. It is recommended to consider this indicator with the number of received citations to have more qualified measure of research performance.

**Keywords:** Citations, Research performance, Funding agencies, Research funding.

# تأثیر حمایت‌های مالی بر اثرگذاری پژوهش: مطالعه موردی مقالات بین‌المللی و استنادهای ایران

زهرا قاسمی نیک<sup>۱</sup>

علی گزنسی<sup>۲\*</sup>

صفحه ۸۵-۹۸

دریافت: ۱۳۹۷/۴/۲

پذیرش: ۱۳۹۷/۴/۳۱

۱. مریمی گروه پژوهشی علوم و فنون، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، شیراز

Email: ghaseminik@isc.gov.ir

۲. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری، شیراز  
(نویسنده مسئول)

Email: ali.gazni@ricest.ac.ir

## چکیده

**هدف:** هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر حمایت‌های مالی از پژوهش بر تعداد استنادهای دریافتی مقالات متنج از آن پژوهش است. به علاوه بررسی تأثیر نوع حمایت مالی اعم از ملی و فراملی بر استنادهای دریافتی و همچنین نحوه توزیع این گروه از مقالات در مجلات با درجه‌های اثرگذاری متفاوت از سایر اهداف این مقاله هستند.

**روش‌شناسی:** پژوهش حاضر یک پژوهش علم سنجی مبتنی بر تحلیل استنادی است. یک نمونه تصادفی از مقالات ایران در پایگاه وب آو ساینس در فاصله سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ انتخاب شدند. این نمونه شامل حدود ۲۶۰۰ مقاله بود که به دو دسته با و بدون حمایت مالی تقسیم شدند.

**یافته‌ها:** پژوهش نشان داد که هرچند به طور متوسط مقاله‌های حاصل از پژوهش‌هایی که حمایت مالی دریافت کرده، استناد بیشتری نسبت به سایر مقاله‌ها دریافت کرده‌اند، اما این نتیجه برای همه رشته‌ها و نوع‌های مختلف حمایان مالی یکسان نیست. همچنین سهم رشته‌ها از حمایت‌های مالی صورت گرفته نیز با یکدیگر فرق می‌کند. مقالات پژوهش‌هایی که توسط چندین صندوق فراملی و یا چندین صندوق ملی و فراملی مورد پشتیبانی قرار گرفته‌اند نیز استناد بیشتری دریافت می‌کنند. همچنین نتایج این گروه از پژوهش‌ها در مؤثرترین نشریات منتشر می‌شوند.

**نتیجه‌گیری:** تمامی پژوهش‌هایی که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به یک اندازه مورد استناد قرار نمی‌گیرند. از همین رو برای سنجش عملکرد پژوهشی پیشنهاد می‌شود تا این شاخص با تعداد استنادهای دریافتی همزمان مورد استفاده قرار گیرد.

**واژگان کلیدی:** استناد، عملکرد پژوهشی، حمایت مالی، صندوق‌های حمایت از پژوهش، هدایت علم.

## مقدمه و بیان مسئله

حمایت‌های مالی<sup>۱</sup> ابزاری برای هدایت علم به سمت اهداف مورد نظر است و بر همین اساس همواره ارائه مدل‌های مناسب بهمنظور به کارگیری آن در راستای جهت‌دهی علم مورد توجه محققان بوده است (مانند براون<sup>۲</sup>، هیکس<sup>۳</sup>، مولن<sup>۴</sup>؛ ۱۹۹۸، ۱۹۹۲؛ مرتون<sup>۵</sup>، بالو<sup>۶</sup>، ۱۹۷۳). زیرا از دیرباز تاکنون (مرتون<sup>۵</sup>، بالو<sup>۶</sup>، ۲۰۱۷؛ مهرم ترین عامل مؤثر بر انگیزش یک پژوهشگر در انجام یک پژوهش را نه کنجکاوی وی بلکه پاداش جامعه به آن پژوهش می‌دانند، پاداشی که بیانگر ارزش پژوهش در نزد جامعه است و بر تعیین جایگاه پژوهشگر (شهرت علمی) در نظام علمی در آن جامعه اثر می‌گذارد. از همین روست که در برخی نظام‌های آموزش عالی از حمایت‌های مالی حتی به عنوان سنجه‌ای برای تعیین اثر گذاری پژوهشی بهره می‌جویند (هرن باستل<sup>۷</sup>، ۲۰۰۱). با این وجود اطلاعات کمی درخصوص میزان اثر گذاری حمایت‌های مالی صورت‌گرفته از پژوهش‌های ایران در دست داریم.

مرجعیت علم و فناوری اولین بند از سند سیاست‌های کلان علم و فناوری<sup>۸</sup> ابلاغی توسط مقام معظم رهبری است، بنابراین میزان استنادهای صورت‌گرفته به مقالات بین‌المللی کشور از اهمیت برخوردار است. مطابق با خط‌مشی نمایه‌سازی، وب آو ساینس، مجلات بین‌المللی و منطقه‌ای را در پایگاه ذخیره‌سازی می‌کند. این دسته از مجلات بیش از هر چیز بر مسائل و راه حل‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مت مرکز شده‌اند (گرنی<sup>۹</sup>، ۲۰۱۵). نتایج گروهی از پژوهش‌هایی که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به شکل مقاله در مجلات نمایه‌شده در پایگاه‌های بین‌المللی از جمله وب آو ساینس نمایه شده‌اند؛ بنابراین سنجش اثر گذاری آنها از طریق شمارش استنادها شاخصی برای تعیین مرجعیت‌شان است؛ اما درباره میزان مرجعیت پژوهش‌هایی ایران که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به تفکیک رشته‌های موضوعی اطلاعات کمی منتشر شده است.

نتایج گروهی از پژوهش‌هایی که حمایت مالی دریافت کرده‌اند در قالب مقاله منتشر شده و پژوهشگران با گذاشتن یادداشتی به ذکر حمایان مالی می‌پردازند که این اطلاعات عمده‌تاً از سال ۲۰۰۸ در پایگاه وب آو ساینس نیز ذخیره می‌شوند و این پایگاه اطلاعاتش در این زمینه را هرساله کامل‌تر کرده است (پل هاس<sup>۱۰</sup> و همکاران، ۲۰۱۶). یک پژوهش می‌تواند توسط حامیان داخلی یا خارجی یا هر دو مورد حمایت قرار گرفته باشد. با وجود اینکه امروزه بررسی تأثیر حمایت مالی بر تولید علم از اهمیت برخوردار است (گلیزه<sup>۱۱</sup> و ویلد<sup>۱۲</sup>، ۲۰۱۸)، اما درخصوص تأثیر حامیان بر اثر گذاری مقالات متوجه از پژوهش‌های با حمایت مالی، تحقیقات نادری صورت گرفته است.

زمانی که چند منبع به حمایت مالی از یک پژوهه می‌پردازند، پژوهه از چندین لایه داوری عبور می‌کند، عاملی که بر بالارفتن کیفیت پژوهش اثر می‌گذارد و نیز این قبیل پژوهش‌ها به منابع بیشتری دسترسی دارند، درنتیجه انتظار

1 . Funding

2 . Braun

3 . Hicks

4 . Meulen

5 . Merton

6 . Blau

7 . Hornbostel

8 . <http://farsi.khamenei.ir/news-content?id=27599>

9 . Gazni

10 . Paul-Hus

11 . Gläser

12 . Velarde

می‌رود که اثرگذاری مقالات منتج از این قبیل پژوهش‌ها نیز بیشتر باشد (لویسون<sup>۱</sup> و داسون<sup>۲</sup>، ۱۹۹۸). پژوهش‌های دارای حمایت مالی امکان بهره‌گیری از منابع در سطح وسیع تری را دارند، عاملی که می‌تواند بر کیفیت تحقیقات آنها اثرگذار باشد (حزلام<sup>۳</sup> و همکاران، ۲۰۰۸). اما اطلاعات کمی درباره نحوه توزیع حمایت‌های مالی در حوزه‌های موضوع کلان در کشور منتشر شده است.

از یک طرف، اسناد بالادستی مانند سند سیاست‌های کلان علم و فناوری بر مرجعیت علمی تأکید دارند که البته بدیهی است که مرجعیت عنصری مطلوب برای سایر کشورها نیز هست و یکی از مقبول‌ترین روش‌های سنجش آن شمارش استنادها می‌باشد. از طرف دیگر، صندوق‌های حمایت از پژوهش با هدف جهت‌دهی به جریان علم به پشتیبانی مالی از پژوهش می‌پردازند. بنابراین پژوهش‌های حمایت‌شده هم از منابع بهتری برخوردارند و هم باید داوری‌های بهتری داشته باشند که می‌توانند باعث افزایش کیفیت این دسته از پژوهش‌ها و بالارفتن تعداد استنادهای دریافتی آنها گردد. حال سؤال آن است که آیا آن گروه از پژوهش‌های پژوهشگران دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ایران که از پشتیبانی مالی برخوردار بوده‌اند، استناد بیشتری دریافت کرده‌اند.

## سؤال‌های پژوهش

مبتنی بر جامعه پژوهش که مقالات بین‌المللی ایران در پایگاه وب آو ساینس است این تحقیق به دنبال پاسخ‌گویی به سوالات زیر است:

۱. آیا پژوهش‌هایی که حمایت مالی دریافت کرده‌اند استنادهای بیشتری نسبت به سایر پژوهش‌ها دریافت می‌کنند؟
۲. آیا تعداد استنادهای دریافتی با توجه به نوع حامی مالی (ملی و فراملی) متفاوت است؟
۳. آیا توزیع حمایت‌های مالی در رشته‌های موضوعی یکسان است و آنها یکی که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به یک نسبت استناد دریافت می‌کنند؟
۴. آیا پژوهش‌های با حمایت مالی فراملی در همه رشته‌های موضوعی بیش از آنها یکی که حمایت مالی در سطح ملی دریافت کرده‌اند استناد دریافت می‌کنند؟
۵. توزیع نتایج پژوهش‌های با حمایت مالی و فاقد حمایت مالی در نشریات با درجه‌های کیفی مختلف چگونه است؟

## چارچوب نظری

هرچند نتایج پژوهشی‌هایی که به شکل مقاله در مجلات منتشر می‌شوند، بیش از استنادهای دریافتی شان استفاده می‌شوند، اما در حال حاضر استناد شاخصی برای سنجش میزان استفاده از این مقالات می‌باشد (بیگدلی و همکاران، ۲۰۱۲). از همین رو علی‌رغم معايب آن هم‌اکنون استناد از مهم‌ترین شاخص‌های سنجش میزان اثرگذاری علمی محسوب می‌شود (مانند وارنر، ۲۰۰۰؛ موئند، ۲۰۰۹).

شیلتون<sup>۴</sup> (۲۰۰۸) پشتیبانی مالی را به عنوان مهم‌ترین عامل افزایش تحقیقات برمی‌شمارد و علت کاهش سهم ایالات متحده آمریکا از تولید علم دنیا را پشتیبانی‌های مالی کشورهایی مانند چین، تایوان، کره جنوبی و سنگاپور در

1 . Lewison  
2 . Dawson  
3 . Haslam  
4 . Shelton

امر تحقیق و توسعه می‌داند. بنوویتز<sup>۱</sup> (۱۹۹۷) نیز بر نقش پشتیبانی مالی در هدایت پژوهه‌های تحقیقاتی تأکید می‌نماید، هرچند میزان پشتیبانی‌های مالی از تحقیقات از یک رشته به رشته دیگر فرق می‌کند، ولی این پشتیبانی علاوه بر افزایش کمیت بر افزایش تعداد همکارهای علمی نیز اثر می‌گذارد. منابع پشتیبانی‌های مالی از تحقیقات دولتی، صنعت، خیریه‌ها، دانشگاه‌ها، انجمن‌ها و سایر نهادهای غیردولتی هستند (پی نه، ۲۰۰۱)، اما جدا از اینکه چه منابعی از تحقیقات را حمایت کنند، دسترس پذیرشدن منابع به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان تحقیق به واسطه منابع مالی و همچنین محکم تربودن فرایند داوری چه در پیشنهاد تحقیق و چه در ارزیابی نتایج آن معمولاً باعث افزایش کیفیت این دسته از تحقیقات می‌شود.

### پشتیبانه پژوهش

#### پشتیبانه پژوهش در داخل

حسن‌زاده، بقائی و نوروزی چاکلی (۱۳۸۷) با هدف سنجش رابطه همت‌تألیفی و استناد به بررسی مقالات ایران در پایگاه وب آو ساینس در بازه زمانی ۱۹۸۹ تا ۲۰۰۵ پرداختند و رابطه مستقیم و معناداری را گزارش نمودند. مسگرپور و همکاران (۱۳۹۰) از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کشور علل افزایش استنادها و شاخص هرش را مورد پرسش قرار دادند. چاپ مقالات در مجلات با ضریب تأثیر بالا، روش‌شناسی خوب و نوبودن پژوهش به عنوان مهم‌ترین عوامل معرفی شدند.

نظریان، عطاپور و نوروزی چاکلی (۱۳۹۰) به بررسی تأثیر چندنویسنده‌گی و خوداستنادی بر تعداد استنادها، با استفاده از مقالات ایرانیان در وب آو ساینس در سال ۲۰۰۷ پرداختند. آنها دریافتند که هرچند مقالات چندنویسنده‌ای نسبت به مقالات تک‌نویسنده استناد بیشتری دریافت می‌کنند، اما با حذف خوداستنادی دیگر رابطه استناد و چندنویسنده‌گی به لحاظ آماری معنادار نیست، درنتیجه بالاتر بودن استنادهای مقالات چندنویسنده‌گی بیش از هر چیز حاصل استنادهای خود نویسنده‌گان بوده است تا اینکه ماحصل استنادهایی از خارج از کشور باشد.

داورپناه و آدمیان (۱۳۹۰) مقالات همت‌تألیفی ۲۰ کشور دنیا در پایگاه وب آو ساینس در دوره زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۶ را بررسی کردند. یافته‌های آنها نشان دادند که مقالاتی که حاصل مشارکت بین الملل است ۱۸ برابر و مقالاتی که حاصل مشارکت با یکی از کشورهای پیشرفت‌هاید ۲ برابر مقالات همت‌تألیفی در سطح ملی استناد دریافت می‌نمایند. محمدی و همکاران (۱۳۹۳) مقالات ایرانیان در پایگاه وب آو ساینس در دوره زمانی ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ را مورد بررسی قرار دادند و رابطه معنادار و مثبتی بین تعداد استنادهای دریافتی و تعداد نویسنده‌گان پیدا کردند. ابراهیمی، دهقان و جوکار (۱۳۹۵) به بررسی ۳۰۰ مقاله نمونه‌گیری شده از ۵ مجله حوزه شیمی نمایه شده در اسکوپوس در فاصله سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر استناد پرداختند. آنها دریافتند که همت‌تألیفی بیش از سایر متغیرها بر تعداد استنادهای دریافتی اثر دارد. همچنین طول مقاله، تعداد منابع و شاخص هرش از جمله سایر متغیرهایی بودند که رابطه معنادار و مثبتی با استناد پیدا کرده بودند.

## پيشينه پژوهش در خارج

پريتز<sup>۱</sup> (۱۹۹۰) به مطالعه مقالات منتج از پژوهش های با حمایت مالی در مجلات با ضریب تأثیر بالا در رشته اقتصاد پرداخت و فهميد که مقالات با حمایت مالی استناد بالاتری نسبت به سایر مقالات دریافت می کنند. پاو<sup>۲</sup> (۱۹۹۱) با بررسی حمایت های مالی مقالات تب حلوون در يك دوره ۱۷ ساله به بررسی رابطه حمایت های مالی با تعداد و میزان اثرگذاری مقالات پرداخت و رابطه معناداری بين هر دو شاخص پیدا کرد. هارتبر<sup>۳</sup> و هوتن<sup>۴</sup> (۱۹۹۲) مقالات نشریه جي سیس<sup>۵</sup> را مورد بررسی قرار دادند و رابطه معنی داري بين حمایت های مالی و تعداد استنادها پیدا نکردند. كرونين<sup>۶</sup> و شاو<sup>۷</sup> (۱۹۹۹) به بررسی<sup>۸</sup> نشریه در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی پرداختند و رابطه ای بين تعداد استنادهای يك مقاله و حمایت های مالی صورت گرفته پیدا نکردند.

لایفنر<sup>۸</sup> (۲۰۰۳) به بررسی مقالات ۶ دانشگاه در ۴ کشور پرداخت و رابطه ضعيفی بين حمایت های مالی و تعداد استنادهای دريافتي پژوهشگران پیدا کرد. هافمن<sup>۹</sup> و اونسون<sup>۱۰</sup> (۲۰۰۵) با بررسی تحقیقات کشاورزی اظهار کردند که رابطه بين حمایت مالی و اثرگذاری تحقیقات منفي است. بوناکورسی<sup>۱۱</sup> و درایو<sup>۱۲</sup> (۲۰۰۷) دريافته که بين حمایت های مالی صنایع و تعداد استنادهای دريافتي در برخی کشورهای نظير انگلستان رابطه معنی داري وجود دارد، اما رابطه معنی داري در کشورهایی مانند پرتغال، اسپانيا و سوئیس وجود نداشت. حزلام و همکاران (۲۰۰۸) به بررسی متغيرهای مختلف مؤثر بر استناد بر اساس ۳۰۸ مقاله ای که در سه نشریه روانشناسی در حوزه شخصیت اجتماعی<sup>۱۳</sup> متشر شده بود پرداختند و رابطه ضعيفی بين حمایت مالی و تعداد استنادهای دريافتي مقاله پیدا کردند.

سن إستروم<sup>۱۴</sup> (۲۰۰۹) به بررسی پژوهشگران سوئدی پرداخت. ايشان دريافت هرچند حمایت مالی باعث افزایش میزان انتشارات پژوهشگر می شود، اما بين استناد و حمایت های مالی رابطه قوی وجود ندارد. جوکار<sup>۱۵</sup> و همکاران (۲۰۱۱) به بررسی مقالات ايران در نمایه توسعه یافته علوم<sup>۱۶</sup> در وب آو ساینس در فاصله سال های ۲۰۰۹ تا ۲۰۰۹ پرداختند. يافته های آنها نشان دادند که در غالب رشته ها مقالات با حمایت های مالی استناد بیشتری نسبت به سایر مقالات دريافته کرده اند. اطلاعات حمایت های در وب آو ساینس از سال ۲۰۰۸ به بعد كامل تر شده است.

بيودري<sup>۱۷</sup> و آلااوي<sup>۱۸</sup> (۲۰۱۲) با بررسی مقالات زیست فناوري اعلام کردند که رابطه ای بين حمایت مالی و تعداد استنادهای دريافتي وجود ندارد. ریگی (۲۰۱۳) به مطالعه نشریه زیست شیمی<sup>۱۹</sup> در سال ۲۰۰۹ پرداخت و رابطه

- 
- 1 . Peritz
  - 2 . Pao
  - 3 . Harter
  - 4 . Hooten
  - 5 . JASIS
  - 6 . Cronin
  - 7 . Shaw
  - 8 . Liefner
  - 9 . Huffman
  - 10 . Evenson
  - 11 . Bonaccorsi
  - 12 . Daraio
  - 13 . Social-Personality Psychology
  - 14 . Sandström
  - 15 . Jowkar
  - 16 . SCI-EXPANDED
  - 17 . Beaudry
  - 18 . Allaoui
  - 19 . Journal of Biological Chemistry

معنadar اما ضعیفی بین میزان حمایت‌های مالی و تعداد استنادها پیدا کرد. Rigby<sup>۱</sup> و Julian<sup>۲</sup> (۲۰۱۴) به بررسی مقالاتی مقاالتی که بهوسیله سازمان زیست‌شناسی مولکولی اروپا<sup>۳</sup> و برنامه تحقیقات پیشرفته در حوزه انسان<sup>۴</sup> در یک دوره زمانی ۵ ساله حمایت مالی شده بودند پرداختند. آنها دریافتند که مقالات با بیش از یک حمایت‌کننده استناد بیشتری دریافت کردند.

Aida<sup>۵</sup> و Fukuzawa<sup>۶</sup> (۲۰۱۳) با بررسی مقالات ژاپن فهمیدند که حمایت‌های مالی در برخی رشته‌ها موجب افزایش تعداد مقالات شده و در گروهی دیگر باعث افزایش تعداد استنادها گردیده است و در دسته‌ای نیز افزایش تعداد مقاله یا استناد را به همراه نداشتند. در علوم زیستی حمایت‌های مالی هم بر افزایش تعداد مقالات و هم استنادها مؤثر بوده است. در علم اطلاعات و همین‌طور مهندسی برق و الکترونیک این حمایت‌ها باعث افزایش تعداد استنادها شده‌اند. در شیمی، مهندسی مواد و علوم اجتماعی هیچ رابطه معناداری بین حمایت‌های مالی و افزایش استنادها و مقالات مشاهده نشد و در علوم انسانی حمایت‌های مالی باعث افزایش تعداد مقالات گردیده بود.

Zo و Hemkaran (۲۰۱۵) به مطالعه مقالات نمایه علوم اجتماعی در پایگاه وب آو ساینس<sup>۷</sup> در یک دوره ۵ ساله پرداختند. مشاهدات آنها نشان دادند که بخش اعظم مقالات یک و ده درصد پراستناد<sup>۸</sup> از حمایت مالی برخوردار بوده‌اند. Ebadi<sup>۹</sup> و Shiyuqiu<sup>۱۰</sup> (۲۰۱۶) به مطالعه حمایت‌های مالی صورت گرفته بهوسیله شورای تحقیقات علوم پایه و مهندسی کانادا<sup>۱۱</sup> پرداختند. یافته‌های آنها نشان دادند که حمایت‌های مالی هم بر افزایش تعداد مقالات و هم استنادها اثر دارد.

تهمتن، اشار و احمدی‌زاده (۲۰۱۶) در یک مقاله موروری به بررسی مطالعات پیشین روی عوامل مؤثر بر تعداد استنادها پرداختند. آنها مبتنى بر مطالعات پیشین عوامل مؤثر بر استناد را به کیفیت مقالات، نوآوری و میزان محبوبیت موضوع مقاله، عوامل مرتبط با رشته‌ها، روش‌شناسی، نوع مدرک، طرح مطالعه، خصوصیات یافته‌ها، بحث و سایر بخش‌های مقاله، بهگارگیری عکس و ضمیمه در مقاله، خصوصیات عنوان، چکیده و کلیدواژه‌های مقاله، خصوصیات ارجاعات مقاله، طول مقاله، سن مقالات مورد استناد، دسترس و رؤیت‌پذیری مقاله، ضریب تاثیر و جایگاه نشریه، زبان مجله و مقاله، هدف و دامنه پوشش نشریه، شکل انتشار مقاله، تعداد نویسنده، اشتهران نویسنده، جایگاه علمی نویسنده، خوداستنادی، مشارکت بین‌المللی، کشور نویسنده، جنس، سن و نژاد نویسنده، بهره‌وری نویسنده، خصوصیات سازمان نویسنده و پشتیبانی‌های مالی دریافت شده بهوسیله نویسنده، تقسیم و مورد بررسی قرار دادند.

### جمع‌بندی از مرور پیشینه

پیشینه‌هایی که رابطه حمایت مالی و تعداد استناد را مورد سنجش قرار داده بودند عمده‌تاً در سه دسته قابل تقسیم هستند. الف) آنهایی که رابطه معناداری پیدا کردند، ب) آنهایی که رابطه معنadar اما ضعیفی پیدا کردند و ج) آنهایی که

- 
- 1 . Rigby
  - 2 . Julian
  - 3 . European Molecular Biology Organisation
  - 4 . Human Frontier Science Programme
  - 5 . Ida
  - 6 . Fukuzawa
  - 7 . Web of Science
  - 8 . Top 1% and Top 10% highly-cited papers
  - 9 . Ebadi
  - 10 . Schiffauerova
  - 11 . Natural Sciences and Engineering Research Council

رابطه معناداري پيدا نكردن. در بين تحقيقاتي که صورت گرفته بود تنها تحقيق جوکار و همكاران (۲۰۱۱) روی ايران صورت گرفته بود که با تحقيق حاضر به لحاظ پوشش زمانی، نوع طبقه‌بندي موضوعي، نشريه و حاميان پژوهش متفاوت است.

## روش‌شناسي پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی علم‌سنجی مبتنی بر تحليل استنادي است. جامعه پژوهش شامل نمونه‌اي تصادفي از مقالاتي است که دوره زمانی ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ منتشر شده‌اند، علت انتخاب اين دوره آن بود که به نسبت سال‌های جديدتر مقالات فرصت بيشرى برای دريافت استناد داشته‌اند. بررسى اوليه نوع مدرک مقالاتي که حمایت مالي دريافت کرده‌اند نشان داد که ۹۹ درصد آنها از نوع مقاله علمي<sup>۱</sup> هستند، بنابراین در تحقيق حاضر فقط سه نمایه‌نامه علوم، علوم اجتماعي، انساني و هنر مورد بررسى قرار گرفتند. در اين سه نمایه‌نامه در بازه زمانی ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ از ايران ۸۲,۳۵۴ مدرک با نوع مقاله علمي در اين پايگاه ثبت شده بود. اين مقالات از اين پايگاه دانلود گردید و با روش نمونه‌گيری تصادفي ۲۶.۱۹۶ مدرک برای پردازش‌های بعدی انتخاب شدند. اطلاعات حمایت مالي شامل متن<sup>۲</sup> متن<sup>۳</sup> و حامي<sup>۴</sup> از دو قلم اطلاعاتي FX و FU استخراج گردید. بر اساس متن حمایت مالي و اطلاعات حامي فهرستي از حاميان مالي، ملي و فراملي ايجاد شد. با توجه به اينکه برخى حاميان ماهيت چندملطي دارند به تقسيم‌بندي ملي و فراملي اكتفا شد. به عنوان مثال، بایر<sup>۵</sup> شركت دارويي در آلمان است. شركت‌های بين‌المللی به دليل ماهيت فعالitesان در كشورها مختلف شعبه دارند، بنابراین تعين كشور حامي مگر اينکه در اطلاعات متنی حامي ذكر شده باشد دشوار است. حاميان ملي به چهار دسته (۱) ملي، (۲) فراملي- تک‌كشوری، (۳) ملي - فراملي و (۴) فراملي- چندكشوری تقسيم شده‌اند. دسته اول شامل پژوهش‌هایی است که فقط توسط حامي يا حاميان ملي از كشور پشتيباني شده‌اند. دسته دوم شامل پژوهش‌هایی است که يك كشور خارجي پشتيباني ملي را انجام داده است. دسته سوم شامل پژوهش‌هایی است که حاميانی از ايران و همچنین ساير كشورها پشتيباني ملي را انجام داده‌اند. دسته چهارم پژوهش‌هایي را دربرمی‌گيرند که حاميان ملي آنها از چندين كشور خارجي بوده‌اند.

رشته و تاريخ نشر مقالات بر تعداد استنادهای دريافتی آنها اثر می‌گذارد. به همين دليل قبل از مقاييسه استنادي، استنادهای بر اساس دو عامل ياده‌شده نرم‌افزار سازی شدند. به منظور تعين رشته موضوعي مقالات از فهرست مجلات پايگاه شاخص‌های اساسی<sup>۶</sup> استفاده شد. در اين فهرست هر مجله در يك رشته موضوعي از رشته‌های موضوعي ۲۲ گانه قرار داده شده است و بر همين اساس رشته موضوعي هر مقاله تعين شد. متوسط تعداد استنادها در رشته‌های موضوعي و بر اساس سال‌های نشر از پايگاه شاخص‌های اساسی علم استخراج گردید و تعداد استنادهای دريافتی هر مقاله در هر سال بر متوسط استنادهای رشته مقاله در همان تقسيم شد. حاصل استناد نرم‌افزار شده است که مقالات در رشته‌ها و سال‌های نشر متفاوت را قابل مقاييسه می‌نماید.

برای طبقه‌بندي موضوعي مقالات به حوزه‌های علوم انساني و اجتماعي، پایه، فني و مهندسي و كشاورزی از

1 . Article

2 . Funding Text

3 . Funding Agency

4 . Bayer

5 .[http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveESI/8289-TRS/version/37/part/8/data/ESIMasterJournalList-082017.xlsx?branch=incites\\_115&language=en\\_US](http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveESI/8289-TRS/version/37/part/8/data/ESIMasterJournalList-082017.xlsx?branch=incites_115&language=en_US)

فهرست موضوعی طبقه‌بندی شده<sup>۱</sup> پایگاه اینسایتس<sup>۲</sup> استفاده شد. یک مقاله می‌تواند در یک یا چند موضوع خُرد قرار گیرد که موجب می‌شود تا در یک یا چند موضوع کلان قرار گیرد. از روش کسری برای تعیین موضوعات یک مقاله استفاده شد. مثلاً اگر یک مقاله دارای دو موضوع خُرد در زمینه فنی و مهندسی و یک موضوع خُرد در حوزه علوم پایه بود، دو سوم وزن به فنی و مهندسی و یک سوم به علوم پایه اختصاص داده شد.

درجه اثرگذاری هر نشریه بر اساس سال نشر و مجله منتشرکننده مقالات از پایگاه گزارش‌های استنادی نشریه<sup>۳</sup> کلاریویت<sup>۴</sup> تعیین شد.

### یافته‌های پژوهش

**پاسخ به سؤال اول پژوهش. آیا پژوهش‌های که حمایت مالی دریافت کرده‌اند استنادهای بیشتری نسبت به سایر پژوهش‌ها دریافت می‌کنند؟**

بر اساس جامعه نمونه‌گیری شده، ۱۱۰۶۴ مقاله از حمایت مالی برخوردار بودند و تعداد ۱۵,۱۳۲ مقاله فاقد حمایت مالی بودند، بنابراین حدود ۴۲ درصد مقالات دارای حمایت مالی بودند. متوسط استناد نرمال شده مقالات با حمایت مالی ۰.۹۵ و متوسط استناد نرمال شده مقالات بدون حمایت مالی ۰.۸۲ بود، بنابراین مقالاتی که حامی مالی داشته‌اند ۱۳ درصد بیش سایر مقالات استناد دریافت کرده‌اند.

**پاسخ به سؤال دوم پژوهش. آیا تعداد استنادهای دریافتی با توجه به نوع حامی مالی (ملی و فراملی) متفاوت است؟**

جدول (۱) نشان می‌دهد که مقالات پژوهش‌هایی که توسط چند حامی بین‌المللی از چندین کشور پشتیبانی شده‌اند حدود ۳.۵ برابر متوسط بین‌المللی استناد دریافت کرده‌اند. بعد از آن پژوهش‌هایی که توسط حامیانی از داخل و خارج از کشور حمایت شده‌اند بیشترین استناد را دریافت کرده‌اند. عمدۀ حامیان مالی پژوهش‌های ایران صندوق‌های ملی بوده‌اند، اما مقالات متوجه از آنها حدود ۲۰ درصد کمتر از متوسط بین‌المللی استناد دریافت کرده‌اند.

جدول ۱: استنادهای دریافتی بر حسب نوع حامی مالی

حامی مالی	تعداد مقالات	متوسط استناد نرمال شده
فراملی - چند کشوری	۸۳۸	۳.۵۳
فراملی - تک کشوری	۱۰۶۳	۱.۳۷
ملی - فراملی	۵۸۰	۱.۸۰
ملی	۸۵۸۳	۰.۸۱

**پاسخ به سؤال سوم پژوهش. آیا توزیع حمایت‌های مالی در رشته‌های موضوعی یکسان است و آنها ای که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به یک نسبت استناد دریافت می‌کنند؟**

به غیر از رشته علوم انسانی و اجتماعی، در سایر رشته‌ها، مقالاتی که حاصل پژوهش‌های با حمایت مالی بوده‌اند،

<sup>1</sup> [http://ipscience-help.thomsonreuters.com/inCites2Live/5305-TRS/version/4/part/8/data/OECD%20Category%20Mapping.xlsx?branch=inCites\\_2&language=en\\_US](http://ipscience-help.thomsonreuters.com/inCites2Live/5305-TRS/version/4/part/8/data/OECD%20Category%20Mapping.xlsx?branch=inCites_2&language=en_US)

<sup>2</sup> . Incites

<sup>3</sup> . Journal citation reports

<sup>4</sup> . Clarivate

به طور متوسط استناد بیشتری نسبت به آنهایی که فاقد حمایت مالی بوده‌اند دریافت کرده‌اند. سهم مقالات دارای حامی مالی به کل مقالات رشته نشان می‌دهد که پژوهش‌های علوم پزشکی و سپس علوم پایه بیش از سایر حوزه‌های علمی کشور حمایت مالی دریافت کرده‌اند (جدول ۲). به عنوان مثال، ۵۸ درصد مقالات علوم پزشکی و ۲۱ درصد مقالات علوم انسانی و اجتماعی از حمایت مالی برخوردار بوده‌اند.

جدول (۲) نشان می‌دهد که اختلاف در تعداد استنادهای دریافتی بین مقالاتی که حمایت مالی داشته‌اند و آنهایی که فاقد حمایت مالی بوده‌اند در حوزه‌های فنی و مهندسی و علوم پایه بیشتر از سایر حوزه‌های است. در این دو حوزه به ترتیب مقالات با حمایت مالی ۳۰ درصد و ۱۷ درصد بیش از سایر مقالات استناد دریافت کرده‌اند. در مقابل در حوزه علوم انسانی و اجتماعی، مقالات فاقد حامی مالی استناد بیشتری نسبت به سایر مقالات دریافت کرده‌اند.

جدول ۲: تفاوت پژوهش‌های با و بدون حامی مالی از لحاظ استنادهای دریافتی در رشته‌های مختلف

حوزه موضوعی	شده	متوسط استناد نرمال شده								سهم افزایش با کاهش	سهم از کل مقالات
		تعداد مقاله	جامعه پژوهش	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون		
		با حمایت									
استنادهای حمایت مالی از کل مقالات	ماهیت مقالات	ماهیت مقالات با حمایت مالی									
علوم پایه	علم	۴۱	۵۰	۵۰ درصد	۱۷ درصد	۴۸	۵۴۸۲	۵۹۰۵	۰.۹۹	۰.۸۲	۰.۸۲
علوم پزشکی و سلامت	علم	۱۴	۲۵	۲۵ درصد	۶ درصد	۲۵	۲۷۷۶	۱۹۷۳	۰.۷۵	۰.۶۹	۰.۶۹
فنی و مهندسی	علم	۳۹	۲۱	۲۱ درصد	۳۰ درصد	۲۱	۲۲۸۴	۵۷۳۶	۱.۲۹	۰.۹۹	۰.۹۹
علوم کشاورزی	علم	۴	۴	۴ درصد	۴ درصد	۴	۴۳۶	۶۰۶	۰.۹۶	۰.۸۵	۰.۸۵
علوم انسانی و اجتماعی	علم	۲	۱	۱ درصد	۱۶ درصد	۱	۸۳	۳۰۵	۰.۸۳	۰.۹۹	۰.۹۹
جمع*		۱۱۰۶۱		۱۴۵۲۵						جمع*	

\* اعشارهای متنع از سهم هر حوزه موضوعی از یک مقاله باعث شده تا جمع، قدری کمتر از تعداد نمونه‌گیری شده باشد. سهم هر موضوع از مقاله به صورت کسری محاسبه شده است.

پاسخ به سؤال چهارم پژوهش. آیا پژوهش‌های با حمایت مالی فرامملی در همه رشته‌های موضوعی بیش از آنهایی که حمایت مالی در سطح ملی دریافت کرده‌اند استناد دریافت می‌کنند؟

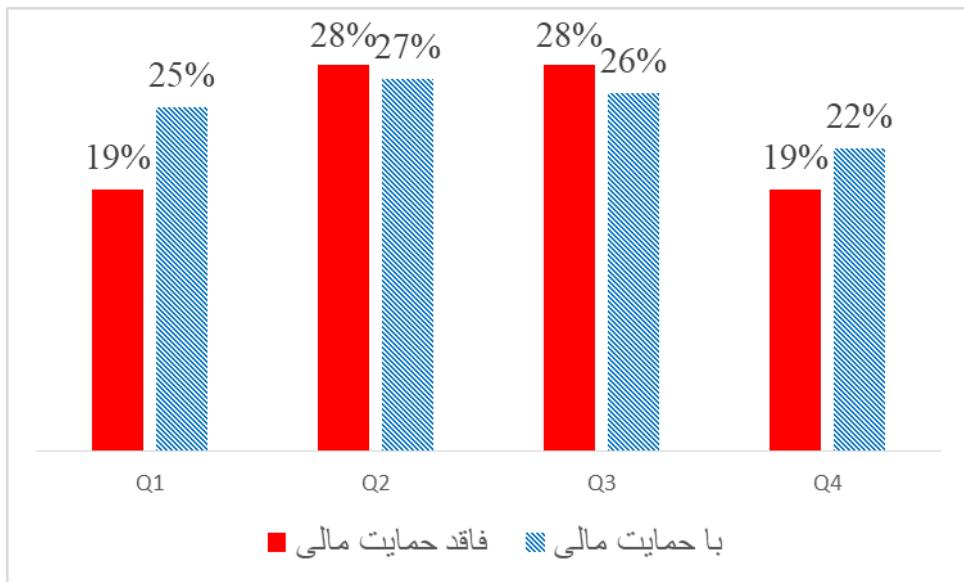
جدول (۳) نشان می‌دهد که پژوهش‌های که فقط توسط حامی یا حامیان از داخل کشور حمایت مالی دریافت کرده‌اند به طور متوسط استناد کمتری نسبت به آنهایی که حامی فرامملی یا ملی-فرامملی داشته‌اند، دریافت کرده‌اند.

جدول ۳: متوسط استناد نرمال شده بر حسب حوزه موضوعی و نوع حامی

حامی	علوم انسانی و اجتماعی	علوم کشاورزی	علوم پزشکی	علوم فنی و مهندسی	فرامملی - چند کشوری
۱.۸۹	۱.۱۷	۳.۷۰	۳.۵۵	۰.۹۲	۰.۹۲
۳.۱۸	۱.۵۷	۱.۰۰	۲.۰۱	۰.۸۸	۰.۸۸
۲.۰۹	۰.۹۲	۱.۳۸	۱.۳۳	۰.۹۵	۰.۹۵
۱.۰۷	۰.۹۶	۰.۶۸	۰.۸۷	۰.۸۰	۰.۸۰

## پاسخ به سؤال پنجم پژوهش. توزیع نتایج پژوهش‌های با حمایت مالی و فاقد حمایت مالی در نشریات با درجه‌های کیفی مختلف چگونه است؟

شكل (۱) توزیع مقالات با و بدون حامی مالی در مجلات با درجه‌های اثرگذاری مختلف را نشان می‌دهد. ۱۹ درصد از مقالات بدون حمایت مالی و ۲۵ درصد از مقالات دارای حامی مالی، در مجلات چارک اول (Q1) منتشر شده‌اند. اختلاف این دو گروه در اینجا ۶ درصد است. در نشریات چارک دوم، سوم و چهارم این اختلاف به ترتیب ۱ درصد، ۲ درصد و ۳ درصد است.



شكل ۱. توزیع مقالات با و بدون حامی در نشریات با درجات اثرگذاری متفاوت

جدول (۴) نشان می‌دهد که نتایج پژوهش‌هایی که از پشتیبانی حامیان فراملی یا ملی‌فراملی برخوردار بوده‌اند، بیشتر در مجلات چارک اول منتشر شده‌اند. در مقابل سهم اندکی از این دسته از مقالات در مجلات چارک چهارم چاپ شده‌اند.

جدول ۴. توزیع مقالات منتج از پژوهش‌های با حمایت مالی در مجلات با درجه‌های اثرگذاری متفاوت

چارک چهارم	چارک سوم	چارک دوم	چارک اول	حامی
۶ درصد	۱۶ درصد	۲۲ درصد	۵۶ درصد	فراملی - چند کشوری
۷ درصد	۱۸ درصد	۲۲ درصد	۵۳ درصد	ملی - فراملی
۱۱ درصد	۲۱ درصد	۲۸ درصد	۴۰ درصد	فراملی - تک کشوری
۲۴ درصد	۲۸ درصد	۲۸ درصد	۲۰ درصد	ملی

## بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش روی مقالات بین‌المللی کشور نشان دادند که مقالات تحقیقاتی که از پشتیبانی مالی برخوردار بوده‌اند به طور متوسط ۱۳ درصد بیش از سایر مقالات استناد دریافت کرده‌اند و این مسئله در تمامی حوزه‌های موضوعی به استثنای علوم انسانی و اجتماعی صادق است که البته تعیین علت آن نیاز به بررسی بیشتر دارد؛ زیرا در بین پژوهش‌های فاقد حامی، این حوزه موضوعی به همراه مقالات فنی و مهندسی از بالاترین متوسط استناد نرم‌مال شده

برخوردار است (جدول ۲). مقالات پژوهش‌هایی که حامی یا حامیانی در سطح ملی داشته‌اند به نسبت آنها بیشتر از حامیان ملی-فراملی یا فراملی داشته‌اند استناد کمتری دریافت کرده‌اند و همچنین بیشتر در مجلات با اثرگذاری پایین‌تر منتشر شده‌اند.

متوسط استناد نرمال‌شده مقالات حاصل از پژوهش‌های فاقد حمایت مالی کشور ۸۲۰ است. جدول (۱) نشان می‌دهد که همین مقدار برای مقالاتی با حمایت مالی از حامیان ملی ۸۱۰ است، یعنی ۱ درصد استناد کمتری دریافت کرده‌اند. این در حالی است که اگر تمامی حامیان را نیز در نظر بگیریم این مقالات ۱۳ درصد بیشتر استناد دریافت کرده‌اند. اطلاعات همین جدول نشان می‌دهد که پژوهش‌هایی که حامیانی از چند کشور خارجی دارند حدود ۲۵۰ درصد بیش از متوسط بین‌المللی استناد دریافت کرده‌اند. پژوهش‌هایی با حامیان ملی-فراملی ۸۰ درصد بیش از متوسط بین‌المللی و آن دسته که توسط یک حامی یا حامیانی از خارج از کشور حمایت شده‌اند حدود ۴۰ درصد بیش از متوسط بین‌المللی استناد دریافت کرده‌اند. تحقیقات قبلی علت بالاتربودن اثرگذاری پژوهش‌هایی که چند حامی مالی داشته‌اند را بالاتربودن کیفیت آنها می‌دانند که متأثر از داوری‌های بیشتر است؛ بنابراین داوری مناسب می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت تحقیقات داشته باشد و اگر داوران بیشتری به ممیزی پژوهش پردازنند کیفیت و درنتیجه اثرگذاری آن بیشتر خواهد بود. مبتنی بر نتایج این پژوهش و با اتكاء به مقاله حاضر داوری‌ها در صندوق‌های حمایت از پژوهش در سطح کشور نیاز به بهبود دارند. نباید فراموش کرد که این صندوق‌ها از مهم‌ترین ابزارهای هدایت علم به سمت نیازهای جامعه محسوب می‌شوند.

در سنجش میزان همبستگی بین استناد و حمایت مالی درنظر گرفتن نوع حامیان مالی به عنوان یک عامل اثرگذار اهمیت دارد. نگاهی به جدول (۳) نشان می‌دهد که تحقیقات با حمایت مالی با توجه به نوع حامی از درجات اثرگذاری مختلفی برخوردارند. این جدول همچنین نشان می‌دهد که درخصوص ایران، به طور متوسط تحقیقاتی که فقط توسط حامیانی در سطح ملی حمایت شده‌اند اثرگذاری کمتری داشته‌اند. در این جدول تفاوت حوزه‌های مختلف موضوعی قابل مشاهده است.

توزيع حمایت‌های مالی در سطح یک جامعه یکسان نیست و علاوه بر آن توانایی یا تمایل پژوهشگران در گرفتن حمایت‌های مالی در سطح ملی و بین‌المللی نیز یکسان نیست. اگر به جدول (۲) نگاه کنیم در می‌باییم که به نسبت علم تولیدشده، حوزه‌های علوم پزشکی، پایه و کشاورزی بیشترین حمایت‌های مالی را دریافت کرده‌اند که دسته مقابله آنها علوم انسانی و اجتماعی و علوم فنی و مهندسی قرار دارند؛ اما اگر به لحاظ حجمی در این جدول به توزیع حمایت‌های مالی بنگریم، علوم پایه، پزشکی و فنی و مهندسی در کشور بیشترین حمایت‌ها را دریافت کرده‌اند. این نحوه توزیع نشان می‌دهد که تحلیل اطلاعات حمایت‌های مالی بهویژه اگر در سطح موضوعات خُردتر صورت پذیرد و همچنین زمانی که توزیع جغرافیایی آن مورد توجه قرار گیرد می‌تواند مفید باشد.

مقایسه شکل (۱) و جدول (۴) با یکدیگر نشان می‌دهد که انتشار مقالات با حمایت مالی در مجلات با درجه‌های کیفی مختلف با درنظر گرفتن نوع حامی مالی تمایز بیشتری را نمایان می‌سازد. پژوهش‌هایی که توسط حامیان فراملی یا ملی-فراملی مورد حمایت قرار گرفته‌اند بیشتر در مجلات چارک اول یعنی اثرگذارترین نشریات منتشر شده‌اند و درصد کمی از آنها در مجلات چارک چهارم منتشر شده‌اند. درحالی که پژوهش‌های با حمایت حامیان ملی توزیع نسبتاً برابری در تمامی مجلات در چارک‌های کیفی مختلف دارند.

در پژوهش‌های قبلی سنجش رابطه استناد و حمایت مالی پاسخ‌های متفاوتی را نشان داده بود که می‌توان علت این

تفاوت‌ها را تا حدودی با توجه به پژوهش حاضر مورد بحث قرار داد. نتایج تحقیق حاضر نشان می‌دهد که تمامی رشته‌ها به یک نسبت حمایت مالی دریافت نمی‌کنند و همچنین همه اثر حمایت مالی بر استنادهای دریافتی در همه آنها یکسان نیست (جدول ۲) که این عنصر می‌تواند تا حدودی این تفاوت‌ها را نشان دهد، هرچند تفاوت رشته‌های موضوعی فقط یک متغیر محسوب می‌شود.

هرچند پریتز (۱۹۹۰) درخصوص حوزه اقتصاد که بیشتر متمایل به علوم انسانی و اجتماعی است را مورد بررسی قرار داده است، اما این محقق مجلات با ضریب تأثیر بالا را آزمایش کرده است که می‌تواند بر تعداد استنادهای دریافتی مقالات مستقل از اینکه حمایت مالی دریافت کرده‌اند یا نه اثرگذار باشد. مطالعه پاو (۱۹۹۱) مربوط به رشته موضوعی پژوهشی است که با نتایج این مطالعه نیز همخوانی دارد، البته همان‌گونه که در جدول (۲) مشاهده می‌شود مقالات پژوهشی کشور کمتر از سایر حوزه‌ها استناد دریافت می‌کنند که خود می‌تواند به عنوان یک متغیر در مطالعه حمایت‌های مالی مورد توجه قرار گیرد. مطالعه هارت و هوتن (۱۹۹۲) و همچنین کرونین و شاو (۱۹۹۹) به حوزه علوم انسانی و اجتماعی بازمی‌گردد که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد.

در گروهی از مطالعات تفاوت‌ها بر اساس متغیرهای مانند رشته‌ایی، نوع حامی و سایر متغیرهای دیگری که در این پژوهش مورد توجه قرار نگرفته، بررسی نشده است که عملاً امکان مقایسه نتایج آنها با مطالعه حاضر را دشوار می‌نماید. مثلاً مانند لایفتر (۲۰۰۳)، بوناکورسی و درایو (۲۰۰۷) و سن استروم (۲۰۰۹). در مقابل مطالعه‌ای مانند ایدا و فکوزاوا (۲۰۱۳) تفاوت بین رشته‌ها را نشان می‌دهد، اما این تحقیق نیز وضعیت یک رشته با توجه به متوسط سطح اثرگذاریش در سطح کشور مورد بررسی را لحاظ نکرده است. برای تعیین نتایج بررسی رابطه حمایت‌های مالی و استناد شاید نیاز است که متغیرهای بیشتری مانند آنچه گروهی از آنها در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت مورد بررسی قرار گیرد تا درک بهتری از این پدیده داشته باشیم.

## پیشنهادهای اجرایی پژوهش

حمایت‌های مالی هم ابزاری برای هدایت علم به سمت نیازهای جامعه است و هم سنجه‌ای که از طریق آن میزان کارآمدی پژوهش سنجیده می‌شود؛ اما، این سنجه تا چه حد می‌تواند میزان اثرگذاری پژوهش‌ها و پژوهشگران را مورد سنجش قرار دهد. اگر سنجه میزان اثرگذاری علمی یعنی همان تعداد استنادهای دریافتی را به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های شایستگی علمی در نظر بگیریم، آنگاه می‌بینیم که حمایت مالی دریافت کرده‌اند به خوبی مورد استناد قرار نمی‌گیرند. به عنوان مثال، مقالات حاصل از پژوهش‌هایی که فقط توسط حامیان ملی مورد حمایت قرار گرفته‌اند، حدود ۲۰ درصد کمتر از متوسط بین‌المللی استناد دریافت می‌کنند؛ بنابراین، از نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌شود که هم داوری‌های صورت‌گرفته از سوی حامیان مالی در سطح ملی نیاز به بازنگری دارند و هم اینکه حمایت مالی به عنوان یک شاخص مستقل برای ارزیابی عملکرد پژوهشی نیاز به بازبینی دارد.

## فهرست منابع

- ابراهیمی، سعیده؛ دهقان، مهتاب؛ جوکار، عبدالرسول. (۱۳۹۶). بررسی شاخص‌های پیش‌بینی‌کننده تأثیرگذاری علمی برای افزایش استنادگیری مقالات نشریه‌های علمی. پردازش و مدیریت اطلاعات، ۶۹۴-۶۶۱.
- حسن‌زاده، محمد؛ بقایی، سولماز؛ نوروزی چاکلی، عبدالرضا. (۱۳۸۷). هم تأثیرگذاری در مقالات ایرانی و تأثیر آن بر استناد به این مقالات. راهبرد فرهنگ، ۲، ۶۵.

داورپناه، محمدرضا؛ آدميان، رضا. (۱۳۹۱). بررسی اثر ميزان توسعه يافتگي کشورها بر رؤيت پذيری مقالات همتايليفي. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲، ۱۴۹.

محمدی، مسعود؛ میرسعید، سید جواد قاضی؛ آقایی، عباس؛ رستگاری مهر، بابک؛ کلبادی نژاد، کمیل؛ احسانی چیم، ه الهام؛ محبوی، محمد. (۱۳۹۳). رابطه ميزان همکاري گروهي با تعداد استناد به مقالات چاپ شده در مجلات انگلیسي زبان وزارت بهداشت نمایه شده در Web of Science. *علوم پزشکی کرمانشاه*، ۱۲، ۷۱۵-۷۲۵.

مسگرپور، بیتا؛ کبیری، پیام؛ واسعی، محمد؛ نصیری، ایثار؛ امین‌پور، فرزانه، بامدادی، فاطمه. (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر افزایش شاخص h و ارجاع به مقالات از نظر محققان بر جسته دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور. *حکیم*، ۳، ۱۳۰.

نظریان، سعید؛ عطارپور، هاشم؛ نوروزی چاکلی، عبدالرضا. (۱۳۹۱). استناد بالای مقالات چندنویسنده ایرانی در مقایسه با مقالات تک‌نویسنده: آیا آن مربوط به خوداستنادی در زمانی است؟ پردازش و مدیریت اطلاعات، ۴، ۹۴۵-۹۶۰.

Beaudry, C., & Allaoui, S. (2012). Impact of public and private research funding on scientific production: The case of nanotechnology. *Research Policy*, 41(9), 1589–1606.

Benowitz, S. (1997). Early-career awards giving new researchers a leg up. *Scientist Inc* 3600 Market St Suite 450, Philadelphia, Pa 19104.

Bigdeli, Z., Kokabi, M., Rajabi, G. R., & Gazni, A. (2013). Patterns of authors information scattering: towards a causal explanation of information scattering from a scholarly information-seeking behavior perspective. *Scientometrics*, 96(1), 103–131.

Blau, P. (2017). Exchange and power in social life. Routledge.

Bonaccorsi, A., & Daraio, C. (2007). The differentiation of the strategic profile of higher education institutions. New positioning indicators based on microdata. *Scientometrics*, 74(1), 15–37.

Braun, D. (1998). The role of funding agencies in the cognitive development of science. *Research Policy*, 27(8), 807–821.

Cronin, B., & Shaw, D. (1999). Citation, funding acknowledgement and author nationality relationships in four information science journals. *Journal of Documentation*, 55(4), 402–408.

der Meulen, B. (1998). Science policies as principal–agent games: Institutionalization and path dependency in the relation between government and science. *Research Policy*, 27(4), 397–414.

Ebadi, A., & Schiffauerova, A. (2016). How to boost scientific production? A statistical analysis of research funding and other influencing factors. *Scientometrics*, 106(3), 1093–1116.

Gazni, A. (2015). Globalization of national journals: investigating the growth of international authorship. *Learned Publishing*, 28(3), 195–204.

Gläser, J., & Velarde, K. S. (2018). Changing Funding Arrangements and the Production of Scientific Knowledge: Introduction to the Special Issue. Springer.

Harter, S. P., & Hooten, P. A. (1992). Information Science and Scientists: " JASIS ", 1972-1990. *Journal of the American Society for Information Science*, 43(9), 583.

Haslam, N., Ban, L., Kaufmann, L., Loughnan, S., Peters, K., Whelan, J., & Wilson, S. (2008). What makes an article influential? Predicting impact in social and personality psychology. *Scientometrics*, 76(1), 169–185.

Hicks, D. (2012). Performance-based university research funding systems. *Research Policy*, 41(2), 251–261.

- Hornbostel, S. (2001). Third party funding of German universities. An indicator of research activity? *Scientometrics*, 50(3), 523–537.
- Huang, Z., Chen, H., Yan, L., & Roco, M. C. (2005). Longitudinal nanotechnology development (1991–2002): national science foundation funding and its impact on patents. *Journal of Nanoparticle Research*, 7(4–5), 343–376.
- Huffman, W. E., & Evenson, R. E. (2005). New econometric evidence on agricultural total factor productivity determinants: Impact of funding composition. Iowa State University, Department of Economics, Working Paper, 3029.
- Ida, T., & Fukuzawa, N. (2013). Effects of large-scale research funding programs: a Japanese case study. *Scientometrics*, 94(3), 1253–1273.
- Jowkar, A., Didegah, F., & Gazni, A. (2011). The effect of funding on academic research impact: a case study of Iranian publications. In Aslib Proceedings (Vol. 63, pp. 593–602).
- Lewison, G., & Dawson, G. (1998). The effect of funding on the outputs of biomedical research. *Scientometrics*, 41(1–2), 17–27.
- Liefner, I. (2003). Funding, resource allocation, and performance in higher education systems. *Higher Education*, 46(4), 469–489.
- Merton, R. K. (1973). The sociology of science: Theoretical and empirical investigations. University of Chicago press.
- Moed, H. F. (2009). New developments in the use of citation analysis in research evaluation. *Archivum Immunologiae et Therapiae Experimentalis*, 57(1), 13.
- Pao, M. L. (1991). On the relationship of funding and research publications. *Scientometrics*, 20(1), 257–281.
- Paul-Hus, A., Desrochers, N., & Costas, R. (2016). Characterization, description, and considerations for the use of funding acknowledgement data in Web of Science. *Scientometrics*, 108(1), 167–182.
- Payne, A. A. (2001). Measuring the effect of federal research funding on private donations at research universities: is federal research funding more than a substitute for private donations? *International Tax and Public Finance*, 8(5–6), 731–751.
- Peritz, B. (1990). The citation impact of funded and unfunded research in economics. *Scientometrics*, 19(3–4), 199–206.
- Rigby, J., & Julian, K. (2014). On the horns of a dilemma: does more funding for research lead to more research or a waste of resources that calls for optimization of researcher portfolios? An analysis using funding acknowledgement data. *Scientometrics*, 101(2), 1067–1075.
- Rigby, J. (2013). Looking for the impact of peer review: does count of funding acknowledgements really predict research impact? *Scientometrics*, 94(1), 57–73.
- Sandström, U. (2009). Research quality and diversity of funding: A model for relating research money to output of research. *Scientometrics*, 79(2), 341–349.
- Shelton, R. (2007). Relations between national research investment and publication output: Application to an American Paradox. *Scientometrics*, 74(2), 191–205.
- Tahamtan, I., Afshar, A. S., & Ahamedzadeh, K. (2016). Factors affecting number of citations: a comprehensive review of the literature. *Scientometrics*, 107(3), 1195–1225.
- Warner, J. (2000). A critical review of the application of citation studies to the Research Assessment Exercises. *Journal of Information Science*, 26(6), 453–459.
- Xu, X., Tan, A. M., & Zhao, S. X. (2015). Funding ratios in social science: the perspective of countries/territories level and comparison with natural sciences. *Scientometrics*, 104(3), 673–684.